

ЕНТРОПІЯ «ШУМІВ» ТЕОРІЇ ІНФОРМАЦІЇ: КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

В останні роки інформація займає одне з провідних місць у розвитку будь-якої науки. Досвід, зафіксований у символи, передається в ім'я розвитку. Однак питання складових самої інформації, їх ролі в системі передачі і сьогодні залишається відкритим.

Серед математиків і фізиків у минулі епохи робилися спроби розуміти інформаційні домінанти у вигляді матерії або енергії (Р. Хартлі, К. Шеннон, Н. Вінер, А. Колмогоров). Запропонований Клодом Шенноном метод вимірювання кількості інформації (1 біт) виявився настільки універсальним, що його застосування не обмежується сьогодні вузькими межами чисто технічних досліджень. Наприклад, інформація, що передається технічними каналами, на думку К. Шеннона, є нова (непередбачувана) і надмірна (передбачувана).

Як правило, надмірної інформації за своїм змістом має бути більше, ніж нової. Сам текст передбачуваної інформації породжує непередбачувану. Іншими словами, інформація передбачуваного повідомлення вносить допустиму норму непередбачуваних повідомлень. Тут головне, щоб зберігся умовний баланс, інакше інформація виявляється неефективною.

З теорії системи передачі інформації нам відомо, що після кодування і під час самої передачі інформації остання підпадає під вплив *шумів та перешкод*.

У теорії масової комунікації ще зовсім недавно феномен «шуму» був другорядним питанням у передачі та прийнятті інформації. Швидше за все тут наклала свій відбиток теорія ймовірності, де «шум» розуміється як випадковий процес. Але синергетика змінила поняття «шуму» і останній починає бути самою інформацією (як порядок народжується з безпорядку, так шум народжується інформацією, яку ми досягаємо під впливом шуму на «вході»).

М. Маклюен це охарактеризував як «передовий принцип». «Будь-яка дрібниця і будь-який зразок в шумному і надмірному шквалі повторення будуть поступово стверджувати самих себе» [1; 258]. Виходячи з цього постулату можна вивести формулу: *«шум сприяє передачі інформації»*.

Алгоритм інформаційного впливу за допомогою шуму багато в чому перетинається з «перешкодами». Саме при дослідженні цих двох факторів передачі інформації багато вчених не бачать різниці між ними. Такий підхід є грубою помилкою при вивченні передачі інформації. Потрібно розуміти, що «шум» є фоном, а «перешкоди» знаходяться у середині каналу передачі між комунікантом та комунікатом. Іншими словами, «шум» зовнішній вплив, а «перешкоди» - бар'єри на шляху інформаційного обміну.

Таким чином, феномен шуму в теорії інформації не тільки негативно впливає на інформацію, яка передається, але й сприяє перешкодам в середині неї. Однак, будучи інформацією, шум посилює вплив інформаційного поля, що підвищує домінанту цінності інформації яка надходить до реципієнта.

Список використаних джерел:

1. Маклюэн Г. М. *Понимание Медиа: Внешние расширения человека* / Герберт Маршалл Маклюэн / Пер. с англ. В. Николаева; Закл. ст. М. Вавилова. – М.: Жуковский: «Канон-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464с.

2. Эллюль Ж. *Технологический блеф* // Это человек. Антология. Москва: «Высшая школа», 1995. С.265-294.

3. Шеннон К. *Работы по теории информации и кибернетике* / Клод Шеннон / Пер. с англ. Р.Л.Добрушина, О.Б.Лупанова; Пред. А.Н.Колмогорова. – М., 1963. – 829 с.